

Para sabermos algo máis...

Marcos Chavarría Teijeiro

marcos.chavarria@edu.xunga.gal

Patricia Digón Regueiro

patricia.digon@udc.es

Ao longo deste monográfico sobre creadoras de contidos, pretendemos facer unha pequena fotografía sobre o estado da cuestión actual no noso país. Debido ao espazo limitado que ten a RGE, quedaron moitas experiencias sen narrar e é neste espazo específico no que pretendemos facer unha breve referencia das mesmas. Ademais, tamén queremos facer unha pequena recompilación de titoriais, recursos e ferramentas informáticas para que aqueles lectores que queiran elaborar contidos, ben por eles mesmos ou ben co seu alumnado, saiban por onde empezar.

REDES DE CREADORAS

Primeiramente toca falar de redes de creadores de contidos que, se ben están interrelacionadas entre elas, pretenden ser unha base para axudar á creación de contido nos diversos medios.

- **YouTubeir@s:** O concepto Youtubeiras naceu no ano 2017 como un premio aos creadores de contido en galego na plataforma YouTube, creado a partir da colaboración dos servizos de normalización lingüística de diversos concellos galegos. Ademais do premio, ofrécese formación e a visibilidade de ter unha plataforma común onde difundir os contidos. O éxito da iniciativa foi tal que o termo youtubeiras substituíu no ámbito galego ao anglicismo *youtubers* e pretende nomear a comunidade de creadores de contido en galego en YouTube. A súa web é youtubeiras.gal.
- **Twitch en galego:** Pretende ser unha plataforma que agrupa as diferentes usuarias de Twitch que usan a lingua galega na súas retransmisións. A súa web é twitchengalego.gal.

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 46-49

- **PodGalego:** Rede de podcast en lingua galega. Ademais de ser un directorio onde se comparten distintos podcasts realizados na nosa lingua, ofrece recursos en forma de titoriais e ligazóns sobre que ferramentas empregar e como empregalas. A súa web é podgalego.agora.gal.
- **#galituiter, #instagramengalego, #tiktokengalego:** Estes cancelos empréganse para designar as distintas comunidades galegas en Twitter, Instagram e TikTok. Se ben hai iniciativas ao redor destes conceptos, non hai unha web con recursos e que agrupe todos os membros da comunidade.
- **Rede ESPORA:** Trátase da rede de Escolas pola Radio. Un grupo de escolas e IES de toda Galiza. Na súa web (espora.eu) podes atopar recursos ferramentas e titoriais sobre como empezar unha radio escolar.
- **Ponte... nas Ondas!** Asociación Cultural e Pedagóxica nada no 1995 que promove actividades de promoción do patrimonio cultural común aos falantes de galego e portugués. Entre as súas actividades está unha rede de "escolas nas ondas". A súa web é pontenasondas.org.

ALGUNHAS PROPOSTAS

Entre as diferentes propostas existentes en lingua galega na rede queremos destacar algunhas que consideramos interesantes en diferentes categorías:

Literatura

- **Un ollo de vidro:** Neste podcast podemos escoitar contos e fragmentos de obras máis longas, tanto de autores galegos como internacionais, narradas por Isidro Cea. Podemos atopar este podcast en

podgalego.agora.gal/un-ollo-de-vidro.

- **Libros para as medras:** Neste podcast podemos atopar recensións de literatura infantil e xuvenil da man de Pilar Sampedro. Forma parte dos podcast de Radio Ateneo e pódese atopar en podgalego.agora.gal/libros-para-as-medras.
- **A voz do demo:** Espazo de divulgación cultural da man de Demo Editorial en forma de podcast. Centrado na banda deseñada galega. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/a-voz-do-demo.
- **O baleiro perfecto:** Espazo de conversa en forma de podcast sobre a fantasía e ciencia ficción. Forma parte do magazine cultural A que cheira papa. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/baleiro-perfecto.

Ciencia

- **Ecos de xigantes:** Proxecto de divulgación científica en galego. Ten unha canle en Twitch onde realizan emisións semanalmente e tamén publican estas emisións en YouTube. Podemos atopar a súa canle en twitchengalego.gal/ecosdexigantes.
- **Xacobo de Toro Cacharrón:** Canle de Youtube con materiais escolares e didácticos

en forma de vídeo elaborados polo profesor Xacobo de Toro. Centrado sobre todo no mundo da xeoloxía, foi galardoado cun premio Youtubeiras no ano 2018.

- **Naturiza:** Proxecto de divulgación científica e sobre educación ambiental en galego. Recibiu un premio no ano 2020.
- **O son das ideas:** Nesta canle de youtube, achegan a ciencia a base de animacións. Os seus vídeos tratan sobre todo do mundo da ciencia. Recibiu un premio YouTubeiras no ano 2020.
- **AstroXabi:** Neste proxecto, Xabier divulga a astronomía dende a súa canle de YouTube.

Historia

- **Descifrando a historia:** Defínese como un espazo para a análise da historia da Gali-

za. Ten unha canle de Twitch e un podcast. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/descifrando-a-historia.

- **Facemos historia:** Un pequeno achegamento á historia universal en formato podcast e en galego. Ten unha web onde se realiza un pequeno resumo de cada capítulo coas referencias usadas. Pódese ver en facemoshistoria.gal.

Charla/Debate

- **Café Derby 21:** sobremesa cultural en forma de podcast. Cun programa semanal, os tres anfitrións e mais o invitado semanal charlan de forma distendidas sobre todo tipo de temáticas. Da man de Praza Pública, pódese atopar en podgalego.agora.gal/cafe-derby-21.

- **As womansplainers:** palabra en forma de podcast e canle de Twitch da man da revista Luces. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/as-womansplainers.

- **O tigre do futuro:** un podcast que da man do magazine cultural A que cheira papa!, fai unha pequena charla sobre temas diversos e ás veces orfos en cada programa. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/o-tigre-do-futuro.

Arte, música e cultura

- **A que cheira papa!:** Magazine cultural. Á parte dos dous podcast xa mencionados (O tigre do futuro e o Baleiro Perfecto), conta cunha canle de Twitch onde fan directos de forma semanal.

- **Cousxs:** Espazo de divulgación de Carlos Barcia en forma de canle de YouTube. Conta con tutoriais, recensións de cancións actuais ou versións de cancións.

- **Espazo brétema:** Espazo de difusión da arte galega e da historia da arte en forma de podcast. Pódese atopar en podgalego.agora.gal/espazo-bretema.

- **Un punto ao día con Luís Prego:** Nesta canle de YouTube o seu autor explícanos como facer moitos puntos de baile tradicional galego.

Videoxogos

- **Recuncho gamer:** espazo onde se fala sobre videoxogos de forma desenfadada. Conta cunha canle de Twitch, unha canle de YouTube e un Podcast. Pódese atopar en twitchengalego.gal/recuncho-gamer.

- **A gruta de Gizamaluque:** trátase do podcast da revista Morcego (revistamorcego.com) que fala sobre videoxogos empregando para iso o galego.

Variedades

- **Orgullo galego:** este espazo, que se presenta como a maior comunidade de galegofalantes, produce contido para a meirande parte das redes:

YouTube, Instagram, TikTok, Twitch. Pódese atopar máis información na súa web orgullo-galego.gal.

- **Prado Rúa:** Canle de YouTube e de TikTok. Coa súa canle de YouTube foi gañadora dun premio YouTubeiras no ano 2020. Podemos atopar temas literarios, entrevistas, colaboracións con outras creadoras, maquillaxe e coidado do cabelo, entre outras.

- **Olaxonmario:** Mario crea contido de moi diverso tipo (entrevistas, reaccións a publicacións artísticas de diferente tipo etc.) e tamén en varios formatos, pois conta cunha canle de YouTube pero tamén publica en formato podcast e ten contidos nas súa conta de TikTok. Foi galardoado cun premio YouTubeiras no ano 2021.

- **Nubes baixo ti:** canle de YouTube da man de Eira e con contido moi variado. Versións de cancións, tutoriais, colaboracións con outras canles, recomendacións literarias etc.

RECURSOS LIBRES

Á hora de crear un contido dixital podemos, ademais de crearmos vídeos, sons ou imaxes nós mesmos, empregar algún que están publicados como de libre uso. Nas seguintes páxinas podemos atopar algúns. É importante

ter en conta o que se indica en cada páxina sobre se hai que dar crédito da autoría destes recursos e como facelo.

- **Imaxes:** Podemos atopar imaxes en FreePixels (freepixels.com), Pxfuel (pxfuel.com), Pexels (pexels.com), entre outros. No caso de querer ilustracións o ideal é optar por páxinas como FreePik (www.freepik.es) ou unDraw (undraw.co), e se queremos imaxes animadas ou GIFs, Giphy (giphy.com) é a referencia.

- **Sons:** Se queremos algo de música para os nosos vídeos ou para poñer de fondo no podcast que estamos facendo, as web máis consultadas son Jamendo (jamendo.com), WhatFunk (whatfunk.com), CC Mixer (dig.ccmixer.org) ou FreeSound (freesound.org).

- **Vídeos:** No caso dos vídeos, podemos obter recursos libres de dereitos en Videvo (videvo.net), Mixkit (mixkit.co), Videezy (videezy.com), Life of vids (lifeofvids.com) e Coverr (coverr.co).

TITORIAIS E GUÍAS

A seguinte relación de titoriais e manuais en diversos formatos pode axudar a crear unha canle de YouTube, un podcast ou a empezar unha emisión en directo en Twitch ou noutra plataforma semellante.

- **“Introdución a OBS: Como configurar OBS para os teus streamings”:** este videotutorial de Recuncho Gamer explícanos o básico do funcionamento de OBS Studio, a ferramenta máis empregada para facer emisións en directo en Twitch ou en YouTube. Na mesma canle pódese atopar outras guías máis avanzadas. Pódese ver en youtu.be/GyoYrnmMQ00.

- **“Edición de vídeo con Shotcut”:** Este videotutorial foi creado pola produtora galega Illa Bufarda para os premios YouTubeiras. Podemos atopar este recurso en youtu.be/K4r8PCJ3U78. Na web de YouTubeiras (youtubeiras.gal/recursos) tamén se pode atopar máis formación sobre diversos aspectos da creación de vídeos.

- **“Formación sobre Audacity para PodGalego” e “Hardware para podcasting”:** estes dous videotutoriais realizados por Jorge Lama son unha clara guía sobre como gravar podcasts. Podemos atopar ligazóns a estes vídeos en podgalego.agora.gal/recursos.

- **“Curso de radio escolar: Aula de Radio”:** a rede de escolas pola radio ten na súa web unha serie de videotutoriais sobre como crear unha radio escolar. Pódese atopar en espora.eu/videotutoriais.

- **“Guía metodolóxica RTV Enxebre”:** guía sobre a creación dunha radio por parte de Laboratorio de Radio. Pódese atopar en ayudaenaccion.org/ong/rtv-enxebre.

- **“Como hacer una radio”:** manual sobre como crea unha radio traído da man de Radio Guerrilla. Pódese atopar en edu.xunta.gal/biblioteca/blog/files/Como-hacer-una-radio.pdf

PROGRAMAS INFORMÁTICOS

Para poder elaborar os contidos dixitais precisamos do uso de programas informáticos. Afortunadamente, temos opcións que son programas libres e gratuítos e das que podemos atopar multitude de guías e titoriais sobre como instalalos e empregalos.

- **Edición de vídeo:** para a edición de vídeos para You-

Tube ou outras redes temos KDeLive, ShotCut ou OpenShot todos eles software libre e gratuíto e tamén temos solucións máis profesionais e caras como pode ser Adobe Premiere.

- **Edición de imaxe:** no que respecta á edición de imaxe, os programas gratuítos máis coñecidos son Gimp, Krita e Inkscape, e se imos a opcións de pago, están Adobe Photoshop e Corel Draw.

- **Edición de son:** se falamos de edición de audio, falamos fundamentalmente de Audacity, que é un programa libre e gratuíto.

- **Emisión de vídeo en directo:** no caso da emisión en directo, o rei é o OBS Studio e tamén a súa versión máis sinxela Streamlabs OBS.

- **Videoconferencia:** ás veces, é preciso crear contido con persoas que non están con nós. Neste caso os programas de videoconferencia son indispensables. Entre estos gustaríanos destacar a Jitsi, Zoom, Google Meet ou Skype como os máis empregados. ■